

Forord til Janne Klerks bog: Danmarks kyster

Hvor smiler fager den danske kyst - når den ikke trues af storme som Allan, Bodil og Carl

Af LISBETH BONDE

Fotografen Janne Klerk har skabt et visuelt heltedigt om de danske kyster. Hun har gennemfotograferet Danmarks vidtstrakte kyster, dér hvor landet holder op, og det våde element tager over. Nogen gange manifesterer denne zone mellem land og vand sig brat som en amputeret skrænt, der er blevet slået sønder af storme og rasende bølger, andre gange er den en mild strandeng, som tegner en umærkelig overgang mellem land og hav, mellem grønt og blå. Takket være Janne Klerks blik for kysternes storhed og variationsrigdom kan vi nu opleve havet og kystlandskabet *in extenso*.

Undertiden har Janne Klerk stillet sit stativ op på en bakketop, så vi får et panoramisk view ud over det uendelige landskab, som tager sig ud som et blødt moduleret, grønt miniputland, andre gange går hun tæt på og zoomer ind på kysternes rige, stoflige og koloristiske kvaliteter med et ofte karakteristisk, skulpturelt fysiognomi, hvis ikke hun går om bord på fiskekuttere eller besøger surfere på Klitmøller Strand. For der optræder også mennesker – ikke at forglemme kvæg og får, som nyder godt af den salte vegetation ved kysterne - i denne bog.

Havet er allestedsnærværende i Danmark, som har en kystlinje på over 7000 km. At der er så meget kyst, skyldes de mange fjorde, bugter og øer. Ikke mindre end 443 navngivne øer har vi herhjemme, og ligegyldigt hvor vi befinder os i landet, er der højst 100 km ud til kysten. De danske kyster er et åndehul helt uden sidestykke. Her møder vi universets uendelighed. Det store himmelrum hvælver sig deroppe, og den vide horisont folder sig ud foran os, så man kan indstille blikket på uendeligt.

Sejt og vedholdende har Janne Klerk opsøgt de upåagtede kystområder eller har sat sit fotostativ op på kendte og ikoniske turistdestinationer, som hun afæsker nye, visuelle sandheder. Det er blevet til en bog i to bind – først hovedlandet Jylland og dernæst Øerne. Hendes rejser har bragt hende vidt omkring. Alt har været planlagt, men undervejs har hun inviteret tilfældet med på rejsen efter devisen, at når planen først er langt, er det nemmere at afvige fra den. Mange af stederne er overjordisk smukke, så man taber vejret, andre mere rå, hverdagsagtige og rustikke. Hele spektret er med – også det industrielle arbejdende Danmark, som det fx fremgår af Fanø-afsnittet, der spænder fra de vidtstrakte strandenge, hvor fårene græsser, som de har gjort det i århundreder, til Esbjergs industrielle havnefront med kraft-varmeværkets gigantiske skorsten, som rager i vejret som en kæmpe lineal.

Med nysgerrigheden som drivkraft har Janne Klerk gået i den opdagelsesrejsende landmåler Carsten Niebuhrs (1733-1815) fodspor, men hvor han kortlagde Arabien geografisk, kulturelt og sprogligt og skildrede naturrigdommene, floraen og faunaen i det fremmede, så har Janne Klerk ingen intention om at dokumentere vores hjemlige kyster videnskabeligt

Janne Klerk har skabt billeder. Som den sandhedssøgende fotograf og billedsøgende digter, hun er, har hun givet os det tilbage, som mange, der lever livet foran computerskærmene, ikke længere ænser. Med sit blik for de spændende vinkler, giver hun os et overraskende, nyt syn på vores omverden. Med sine fotografier har hun forevigt det, der om føje tid vil være forandret – af geologiske eller af samfundsmæssige grunde.

Projektet med at fotografere de danske kyster har strakt sig over tre år. Der er for mange fotografiers vedkommende tale om et tålmodighedsarbejde, hvor hun har ventet på det rette sekund, som når sælen vender sig mod hende på Grenen, når stærene samler sig i sort sol og skaber en luftig arabesk på himlen over Vadehavet, eller når solen kigger frem mellem skyerne og farver havet glitrende gyldent. Janne Klerk griber momentet, når det melder sig, men hun har også vist rettidig omhu og sørget for at være på pletten.

Uanset motiverne, præges Janne Klerks fotografier af en krystallinsk renhed. Hun er en virtuos seer, som skærer ind til benet i sin fremstilling af virkeligheden, og hun blander aldrig sine egne følelser ind i skildringerne. I stedet lader hun virkeligheden tale direkte igennem sig og giver den nøgternt og usentimentalt videre til os. Med denne bog har hun skabt en ode til Danmark.

Lisbeth Bonde

Marts 2015

Lisbeth Bonde er kunstkritiker og forfatter med base i København